

Vapers Finland ry
22.11.2023

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tupakkalain muuttamisesta (VN/11255/2023)

2 § Määritelmät

Hallitus esittää tupakkalakiin uutta käsitettä ”savuton nikotiinituote”, mikä määriteltäisiin siten, että termi kattaisi nikotiinipussit sekä markkinoille mahdollisesti myöhemmin tulevat niitä läheisesti muistuttavat tuotteet.

Kyseinen käsite ei kuitenkaan vastaa määritelmällisesti tarkoitustaan, sillä savuttomia nikotiinituotteita on monia muitakin kuin pelkästään nikotiinipussit ja niitä läheisesti muistuttavat tuotteet. Myös esimerkiksi nuuska, sähkösavukkeet ja kuumennettavat tupakkatuotteet ovat savuttomia nikotiinituotteita, sillä niistä ei vapaudu savua eli palamisen yhteydessä syntyviä haitallisia yhdisteitä.

Käsite on toisin sanoen liian monitulkintainen soveltuakseen pelkästään nikotiinipusseihin ja vastaaviin tuotteisiin ja olisi näin ollen omiaan hämärtämään käsitystä siitä, mihin tuotteisiin ”savuttomia nikotiinituotteita” koskevat sääntelytoimet käytännössä kohdistuvat. Lakitekstin tulisi kuitenkin olla mahdollisimman täsmällistä ja ymmärrettävää, jotta kansalaiset osaisivat toimia lainmukaisella tavalla.

Termin käyttöönotto hankaloittaisi myös nikotiinituotteita koskevaa tiedonvälitystä yleisemminkin, koska viestinnässä tulisi mainita aina erikseen, onko kyse tupakkalaissa tarkoitetuista ”savuttomista nikotiinituotteista” vai savuttomista nikotiinituotteista yleisesti ottaen.

Käsite on jo nyt aiheuttanut hämmennystä koskien esimerkiksi valtiovarainvaliokunnan nikotiinipussien verotusta koskevaa mietintöä, missä ehdotetaan myös ”nestemäisten savuttomien nikotiinituotteiden” sisällyttämistä nikotiinipusseille kaavaillon veron piiriin. [1]. Mietinnössä tällä tarkoitetaan markkinoille mahdollisesti ilmaantuvia nestemäisiä nikotiinipussien kaltaisia tuotteita, mutta ilmaisun ”savuton nikotiinituote” käyttö asian yhteydessä on aiheuttanut sekaannusta siitä, että ehdotus koskisi myös sähkösavukeneiteitä. [Ks. esim. 2]. Yhdistyksemme on oikaissut kyseistä väärinkäsitystä eri yhteyksissä jo useampaankin otteeseen, vaikka valtiovarainvaliokunnan mietintö on julkaistu vasta viikko sitten (14.11.2023). Väärinkäsityksen syntyminen sinänsä on ymmärrettävää, tai jopa ennalta-arvattavaa, sillä sähkösavukeneiteet ovat ainoita markkinoilla tällä hetkellä olevia nestemäisiä savuttomia nikotiinituotteita.

Koska savu tai sen puuttuminen on ylivoimaisesti tärkein eri nikotiinituotteiden terveysriskeihin vaikuttava tekijä, olemme kuitenkin hallituksen kanssa samaa mieltä siitä, että tupakkalakiin on syytä lisätä savuttomien nikotiinituotteiden käsite,* erotuksena täysin eri riskiryhmään kuuluvista poltettavista tupakkatuotteista.

Käsitteen tulisi kuitenkin asiasisältönsä mukaisesti kattaa kaikki savuttomat nikotiinituotteet, ei hämmentävästi vain pientä osaa niistä. Nikotiinipusseja ja vastaavia tuotteita voidaan säännellä tämän kattokäsitteen alla omana säädöskokonaisuutenaan, kuten sähkösavukkeiden, kuumennettavien tupakkatuotteiden ja nenässä tai suussa käytettävien tupakkatuotteiden sääntelyssä jo nyt käytännössä tehdään.

Viitteet:

1. Valtiovarainvaliokunta esittää nestemäisten savuttomien nikotiinituotteiden lisäämistä verotuksen piiriin. Eduskunta 14.11.2023.
2. Finland: Smoke-Free Tax Plans Draw Fire. Tobacco Reporter 20.11.2022.

25 a § Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

Pykälässä säädetään nikotiinipusseissa sallitusta mausta ja nikotiinipitoisuudesta. Nikotiinipitoisuuden rajoittaminen 20 milligrammaan grammaa kohden on hyvin linjassa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) ohjeistukseen ja muualla EU-alueella myynnissä olevien nikotiinipussien tyyppisiin nikotiinipitoisuuksiin nähden.

Nikotiinipitoisuuden rajoittamisen perusteluissa käydään läpi erilaisia riskiarvioita nikotiinin myrkyllisyydestä. Näiden joukosta olisi syytä poistaa vanhentunut käsitys, että jo 0,5-1 milligrammaa nikotiinia painokiloa kohden voisi olla kuolemaan johtava annos, minkä mukaan laskettuna yksi 16 mg nikotiinia sisältävä nikotiinipussi voisi nieltynä tappaa 16–32-kiloisen lapsen. Kyseinen, 1800-luvulla tehtyihin itsekokeiluihin perustuva arvio on nykytutkimuksen perusteella* osoittautunut virheelliseksi. [1].

Kuten hallituksen esityksessä todetaankin, Suomen ja EU:n turvallisuus- ja kemikaaliviranomaisten nykyluokituksen mukaan arvio nikotiinin akuutin myrkyllisyydestä suun kautta käytettynä on 5 milligrammaa painokiloa kohden. [2]. Tätä nykytiedon mukaista viranomaisluokitusta ei ole syytä kyseenalaistaa yllämainitun kaltaisilla vanhentuneilla käsityksillä.

25 a § 2 momentissa säädetään myös nikotiinipusseissa käytettävistä makuaineista. Hallituksen esityksen mukaan minkään makuaineen käyttöä nikotiinipusseissa ei ole lähtökohtaisesti kielletty alkoholin ja kannabiksen makua lukuunottamatta. *Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella olisi kuitenkin mahdollista kieltää käyttämästä nikotiinipusseissa mitä tahansa ”makua, joka on omiaan houkuttelemaan nuoria”. Tällaisiksi hallitus katsoo ”ainakin karkkien, jälkiruokien, hedelmien ja marjojen maut”, kuten myös ”esimerkiksi makeat ja kirpeät maut [...] samoin maut, joilla tavoitellaan shokkiarvoa tai vitsikkyyttä.”

Edellämainitun listan perusteella ministeriön olisi mahdollista kieltää käytännössä minkä tahansa makuaineen käyttö nikotiinipusseissa tupakan ja mentolin makua mahdollisesti lukuunottamatta, joista jälkimmäisen sallittavuus on lakiluonnoksessa säädetty erikseen.

Ilmeinen ongelma makuaineiden sallittavuuden määrittelylle hallituksen esittämällä tavalla on se, että makumieltymyksille ei ole olemassa ikärajoja. Marjat, hedelmät, makeiset ja jälkiruoat maistuvat yhtä lailla niin aikuisille kuin nuoremmillekin. Hallituksen esittämä lista nuoria houkuttelevista mauista kuvaakin käytännössä yleisinhimillisiä makumieltymyksiä, ei erityisesti nuoriin vetoavia makuja.

Tämä on tiedetty jo pitkään esimerkiksi sähkösavukkeiden käyttäjäkunnan keskuudessa tehtyjen tutkimusten perusteella. Niiden mukaan erityyppisten makuaineiden käytössä ei esiinny erityistä ikäjakaumaa, vaan myös aikuisista sähkösavukkeiden käyttäjistä ehdoton enemmistö, 80-90%, käyttää niissä muita kuin ns. tupakanmakuisia nesteitä.

Ylivoimaisesti suosituimmat maut aikuisten sähkösavukkeiden käyttäjien keskuudessa ovat hedelmä- ja makeismaut. Makuaineet myös koetaan ”erittäin” tai ”äärimmäisen” tärkeiksi tupakoinnin lopettamisessa sähkösavukkeiden avulla. Tämä johtuu siitä, että keinotekoisesti tuotettu ”tupakkamaku” ei vastaa monien tupakoitsijoidenkaan makumieltymyksiä, minkä lisäksi monet haluavat tupakoinnista eroon päästyään irrottautua myös tupakkaa muistuttavasta mausta [3, 4].

Sähkösavukkeita koskevissa tutkimuksissa makuainerajoitusten onkin havaittu ylläpitävän niin aikuisten kuin nuortenkin tupakointia ehkäisemällä tupakoinnin syrjäytymistä sähkösavukkeilla. [5, 6]. Esimerkiksi yhdysvaltalaisessa yliopistotutkimuksessa tehdyissä laskelmissa päädyttiin siihen lopputulokseen, että sähkösavukkeiden makuainerajoitukset lisäävät tupakanmyyntiä 15 savukkeella jokaista makuainerajoituksen vuoksi vähemmän ostettua sähkösavukkeiden vaihtopatruunaa (”podia”) kohden. [7].

Makuaineita käytetään myös Käypä hoito -suositelluissa nikotiinikorvaustuotteissa, mikä jo itsessään kertoo, että hedelmän, mintun ja vastaavien makujen nähdään edistävän tupakoinnin lopettamista, eikä niiden nähdä vetoavan mitenkään erityisesti juuri nuorisoon.

Eri markkinatutkimusten mukaan myös nikotiinipussimarkkinoista 80-90% koostuu makuaineita sisältävistä tuotteista. Täältä pohjalta on ilmeistä, että makuvaihtoehtojen voimakas rajoittaminen käytännössä romahduttaisi nikotiinipussien lailliset markkinat Suomessa. Tämä puolestaan ohjaisi nikotiinipussien hankintaa takaisin laittomille ja harmaille markkinoille. Samalla myös nuuskan salakuljetus ja laitton kauppa mitä todennäköisimmin palautuisivat pitkälti ennalleen makuainerajoitusten ehkäistessä nuuskan korvautumista nikotiinipusseilla.

Myyntin liukuminen laittomille markkinoille puolestaan heikentää viranomaisvalvonnan puuttumisesta johtuen olennaisesti tuoteturvallisuutta ja edistää ikärajojen puuttumisesta johtuen tuotteiden saatavuutta alaikäisten keskuudessa.

Vastaavasti Suomessa on koettu myös laillisten vaihtoehtojen laittomia markkinoita romahduttava vaikutus vahvempien nikotiinipussien myynnin laillistamisen yhteydessä, minkä seurauksena nuuskan salakuljetus tippui lyhyessä ajassa viidennekseen entisestä. [8].

Hallituksen esityksessä suhtaudutaan myös jonkinlaisena itsestäänselvyytenä siihen, että makuainerajoitukset vähentäisivät olennaisesti nikotiinituotteiden käyttöä nuorten keskuudessa. Tutkimusten mukaan makuaineet eivät kuitenkaan ole ratkaisevassa roolissa nuorten nikotiinituotteiden käytölle. Sen sijaan vaihtoehtoisia nikotiinituotteita kokeillaan etupäässä samoista syistä kuin perinteisiä tupakkatuotteita ja pähteitä yleensäkin, toisin sanoen uteliaisuudesta, lähipiirin vaikutuksesta, halusta kokeilla ”aikuisten asioita” ja monista muista erilaiseen riskikäyttäytymiseen vaikuttavista taustatekijöistä johtuen. Näistä syistä johtuen samat nuoret, jotka kokeilevat ja käyttävät vaihtoehtoisia nikotiinituotteita mitä todennäköisimmin niiden puuttuessa polttaisivat tupakkaa. [9, 10, 11, 12].

Lisäksi myyntikiellot eivät aiemminkaan ole estäneet kiellettyjen tuotteiden päätymistä alaikäisille, kuten on jo ollut havaittavissa nuuskan ja makuaineellisten sähkösavukkeiden liukumisesta laittomille markkinoille ja nuorten käsiin.

Esimerkiksi makuaineellisten sähkösavuketuotteiden myyntikielto on osoittautunut käytännössä hyödyttömäksi ehkäisemään niiden käyttöä nuorten keskuudessa. Sähkösavukkeiden päivittäinen käyttö nuorten keskuudessa on Suomessa jopa yleisempää kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa, missä makuaineellisten sähkösavukeneiteiden myynti on sallittua. Suomessa sähkösavukkeita käyttää päivittäin lukiossa opiskelevista pojista ja tytöistä 2-3% sekä perusopetuksen 8. ja 9. luokalla ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista pojista ja tytöistä 6-7%. Yläaste- ja lukioikäisistä yhdysvaltalaisnuorista sähkösavukkeita käyttää päivittäin 2%. [13, 14, Table 3].

Erilaiset vaihtoehtoisia nikotiinituotteita koskevat myyntikiellot ovatkin johtaneet Suomessa siihen paradoksaaliseen tilanteeseen, että samaan aikaan, kun kyseiset tuotteet ovat laittomilta ja harmailta markkinoilta helposti alaikäisten saatavilla, niiden laillinen käyttö tupakoinnin lopettamiseen aikuisväestössä on estetty.

Edellämäinuituista syistä makuaineiden käyttö tulisi sallia myös sähkösavukkeissa, jotka ovat nikotiinipussien tapaan huomattavasti tupakointia haitattomampia ja tupakoinnin lopettamista edistäviä tuotteita.

Makuaineita koskevassa sääntelyssä on kyse vaihtoehtotuotteiden tupakointia korvaavien ominaisuuksien ydinkysymyksestä, ei pelkästään ”teknisluonteisesta sääntelystä”, kuten makuaineisiin kohdistuvia rajoitustoimia hallituksen esityksessä kuvataan. Näin olennaisesti tupakoinnin lopettamista edistäviä tai ehkäiseviä päätöksiä ei tule jättää pelkästään sosiaali- ja terveysministeriön sisäisen harkinnan varaan, vaan mahdollisia makuainerajoituksia koskevien sääntelymuutosten tulee jatkossakin läpäistä demokraattinen lainsäädäntöprosessi eduskunnassa.

Koska nikotiinipusseja ja sähkösavukkeita käytetään yleisesti tupakoinnin lopettamiseen aikuisväestössä, niissä käytettävien makuaineiden sallittavuuden määrittelyssä ei kaiken kaikkiaan tulisi kiinnittää huomiota pelkästään siihen, missä määrin niitä käytetään nuorten keskuudessa, vaan myös siihen, kuinka yleistä niiden käyttö on aikuisväestössä.

Lainsäädännössä tulisi aina huomioida myös yksilönoikeudet ja lainkäytön kohtuullisuus. Ei ole perusteltua syytä, miksi makuaineiden käyttöä tulisi rajoittaa juuri vaihtoehtoisten

nikotiinituotteiden kohdalla, missä niistä on merkittävää hyötyä tupakoinnin lopettamisen kannalta samaan aikaan, kun niiden käyttö on sallittua esimerkiksi alkoholijuomissa, joissa makuaineiden käytöstä ei koidu minkäänlaista terveyshyötyä.

Viitteet:

1. Mayer, B (2014): How much nicotine kills a human? Tracing back the generally accepted lethal dose to dubious self-experiments in the nineteenth century. Arch Toxicol. 2014.
2. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes): Kemikaalilain 45 b §:n 3 momentin mukainen väliaikainen päätös eräiden nikotiinia sisältävien tuotteiden markkinoille saattamisen rajoittamiseksi. Tukes 14.6.2023.
3. Farsalinos, K. ym.: Patterns of flavored e-cigarette use among adult vapers in the USA: an online cross-sectional survey of 69,233 participants. Harm Reduction Journal. 2023.
4. Russell, C. ym.: Changing patterns of first e-cigarette flavor used and current flavors used by 20,836 adult frequent e-cigarette users in the USA. Harm Reduct J. 2018.
5. Greenwood, M: Ban on flavored vaping may have led teens to cigarettes, study suggests. Yale News. May 25, 2021.
6. Siegel, M. — Katchmar, A: Effect of flavored E-cigarette bans in the United States: What does the evidence show? Prev Med. 2022.
7. Friedman, A. ym.: E-cigarette Flavor Restrictions' Effects on Tobacco Product Sales. SSRN. 2023.
8. Peltoperä, Jari: Nikotiinipussien myynti Suomessa romahtutti nuuskan salakuljettamisen. Yle Uutiset 3.10.2023.
9. Copp, S. ym.: Smoking Susceptibility in Canadian Adolescent Electronic-Cigarette Users. Subst Use Misuse. 2022.
10. Khouja, J. ym.: Association of genetic liability to smoking initiation with e-cigarette use in young adults: A cohort study. Plos Medicine. 2021.
11. Sokol, N. — Feldman, J.: High School Seniors Who Used E-Cigarettes May Have Otherwise Been Cigarette Smokers: Evidence From Monitoring the Future (United States, 2009-2018). Nicotine Tob Res. 2021.
12. Stanton, C. ym.: Predictors of E-cigarette and Cigarette Use Trajectory Classes from Early Adolescence to Emerging Adulthood Across Four Years (2013-2017) of the PATH Study. Nicotine Tob Res. 2023.
13. Helenius, Jenni — Kivimäki, Hanne: Lasten ja nuorten hyvinvointi — Kouluterveyskysely 2023. Terveystieteiden tutkimuskeskus, Tilastoraportti 48/2023.
14. Birdsey, J. ym.: Tobacco Product Use Among Middle and High School Students — National Youth Tobacco Survey, 2023. Morbidity and Mortality Weekly Report (MMWR). Centers for Disease Control and Prevention. 2023.

39 b § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

Hallituksen esityksen mukaan eri nikotiinipussimerkkien vähittäismyyntipakkaukset eivät saisi erottua toisistaan. Tällä on tarkoitus vähentää tuotteiden houkuttelevuutta, ja perusteluksi esitetään, että ”nikotiinituotteiden käytöstä aiheutuvien terveydellisten ja taloudellisten haittojen vuoksi yhteiskunnalla on painavat perusteet pyrkiä estämään näiden tuotteiden käytön aloittamista ja tukemaan käytön lopettamista”. Lisäksi todetaan, että ”tutkimusten mukaan muissa maissa tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista koskevalla sääntelyllä on ollut tällaisia vaikutuksia.”

Edellämainittuihin perusteluihin on todettava, että tupakointia selvästi haitattomampien vaihtoehtojen käytön estäminen ei ole yksiselitteisesti kansanterveydellisesti järkevää, jos ne korvaavat tai syrjäyttävät haitallisinta vaihtoehtoa, tupakointia. [Ks. esim. 1]. Toisin sanoen sääntelyssä olisi huomioitava eri nikotiinituotteiden suhteelliset riskit, ja se, että Suomessa kulutus tällä hetkellä keskittyy kaikkein haitallisimpaan vaihtoehtoon, poltettavaan savukkeisiin.

Yhdenmukaisten pakkausten käyttöönottoa kyseenalaistaa myös se, että ne ovat osoittautuneet tarkoituksessaan tehottomiksi. Standardoitujen myyntipakkausten käyttöönottoa puoltavat tutkimukset ovat olleet etupäässä spekulatiivisia mielipidemittauksia siitä, missä määrin vähemmän houkuttelevina tupakoitsijat pitävät yhdenmukaistettuja pakkauskas aiempiin pakkausihin verrattuna. Käytännön elämässä tulokset eivät kuitenkaan ole vastanneet odotuksia.

Esimerkiksi Australiassa, missä yhdenmukaiset savukepakkaukset on otettu käyttöön jo vuonna 2012, tupakoinnin laskusuuntaus on pikemminkin hidastunut kuin nopeutunut standardoitujen savukepakkausten käyttöönoton jälkeen. [2].

Myyntipakkausten ensisijainen merkitys on saada eri yhtiöiden tuotteet erottumaan toisistaan ja saada kuluttajien mielenkiinto kohdistumaan tiettyyn tuotemerkkiin. Koska yhdenmukaiset pakkaukset tasoittavat eri tuotemerkkien keskinäistä kilpailua, niiden käyttöönoton on Australiassa havaittu johtaneen halvempien savukemerkkien suosion kasvuun. Savukkeita myös hankitaan aiempaa useammin laittomilta markkinoilta. Hintavien merkkituotteiden korvautuminen halvemmilla vaihtoehdoilla on puolestaan lisännyt australialaisten tupakankulutusta. Tämän kehityskulun perusteella yhdenmukaisten pakkausten käyttöönotolla voi olla jopa tarkoitukseensa nähden päinvastaisia vaikutuksia. [3].

Yhdenmukaisten pakkausten käyttöönotto nikotiinipusseille ei ole perusteltua myöskään siksi, että ne eivät ole savukkeiden kaltaisia korkean riskitason tuotteita. Tupakointia korvaavana tuotteena nikotiinipusseilla on myös kansanterveydellistä hyötypotentiaalia, päinvastoin kuin poltettavilla savukkeilla. Näin ollen poltettavia tupakkatuotteita vastaavien sääntelytoimenpiteiden soveltaminen nikotiinipusseihin ei edusta suhteellisuusperiaatteen mukaista sääntelyä.

Edellämainituista syistä johtuen esitämme, että vaatimus nikotiinipussien yhdenmukaisista pakkausista poistetaan lakiesityksestä. Samoista syistä kyseinen vaatimus tulisi kumota myös sähkösavukkeita koskevista säädöksistä.

Viitteet:

1. Abrams, D.B. ym.: Harm Minimization and Tobacco Control: Reframing Societal Views of Nicotine Use to Rapidly Save Lives. Annual Review of Public Health. 2018.
2. Mendelsohn, Colin—Hall, Wayne: Does the gateway theory justify a ban on nicotine vaping in Australia. International Journal of Drug Policy. 2020.
3. Underwood, D. ym.: The effectiveness of plain packaging in discouraging tobacco consumption in Australia. Nature Human Behaviour. 2020.

63 § Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto

Kyseisessä pykälässä nuuskan maahantuontirajaa ehdotetaan laskettavaksi 1000 grammasta 500 grammaan.

Esitys on suorassa ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteeseen ”ehkäistä harmaata tuontia ja laitonta kauppaa sekä torjua järjestäytyntä rikollisuutta.” Hallitusohjelmassa myös ”tavoitellaan sitä, että suomalaiset, jotka ovat hankkineet laittomien kanavien kautta nuuskaa, siirtyisivät käyttämään laillisesti myytyjä nikotiinipusseja. Tästä näkökulmasta katsottuna sääntelyn on oltava sellaista, että nikotiinipussit säilyvät riittävän houkuttelevana vaihtoehtona nuuskalle”.

On erittäin epätodennäköistä, että kyseinen tavoite saavutetaan hallituksen nikotiinipusseille tällä hetkellä kaavailemalla verotasolla, ja varsinkaan, jos myös nikotiinipussien makuainevalikoimaa ryhdytään kohtuuttomasti rajoittamaan.

Nikotiinipusseille tällä hetkellä suunnitteilla oleva verotaso (2,5 euroa/rasia) on yli kymmenkertainen esimerkiksi Ruotsin verotason (0,2 euroa/rasia) nähden. Suurimmassa osassa EU-maita nikotiinipusseja ei veroteta lainkaan. Veronkorotusten jälkeen nikotiinipussien hinta (keskimäärin 8,55 euroa) Suomessa nousisi myös selvästi tyyppillistä nuuskarasian hintaa (2-5 euroa) korkeammaksi. Nikotiinipussien hinta olisi jopa selvästi korkeampi kuin nuuskarasian hinta laittomilla markkinoilla (4-6 euroa).

Nikotiinipussien kotimaan myynnin kilpailukyky nuuskaan nähden tulee mitä todennäköisimmin heikentymään entisestään Ruotsin hallituksen kaavaillessa parhaillaan nuuskan verotuksen alentamista 20 prosentilla.

Nikotiinipussien korkea verotus ja makuaineiden jyrkkä rajoittaminen näin ollen mitä todennäköisimmin tulisivat paitsi palauttamaan nikotiinipussien hankinnan takaisin laittomille markkinoille, olisivat omiaan ylläpitämään myös nuuskan salakuljetusta ja laitonta kauppaa.

Nuuskan laitton hankinta mitä todennäköisimmin lisääntyisi entisestään, jos nuuskan maahantuontiraja hallituksen esityksen mukaisesti puolitettaisiin aiemmasta. Nuuskan ammattimainen salakuljetus on jo nyt erittäin yleistä ja nuuskan hankinta laittomilta markkinoilta helppoa, joten maahantuontirajojen alentamisen vaikutukset kohdistuisivat ristiriitaisesti lähinnä niihin kuluttajiin, jotka haluaisivat hankkia nuuskaa omaan käyttöönsä laillisin keinoin.

Tämä käy ilmi myös hallituksen esityksestä (”Toisaalta nuuskaa päätyy Suomeen ennen kaikkea laittoman tuonnin kautta”). Tämän perusteella on ilmeistä, että nuuskan maahantuontirajaa tulisi pikemminkin nostaa kuin laskea, ja sitä kautta vähentää kuluttajien tarvetta turvautua laittomiin hankintakeinoihin.

Olisi myös aiheellista pohtia, miksi nuuskan matkustajatuontia kaiken kaikkiaan olisi syytä rajoittaa jopa entistäkin tiukemmin samaan aikaan, kun poltettavia savukkeita on Suomessa yleisesti saatavissa. Sille, että sääntelyssä suositaan ylivoimaisesti haitallisimman tuotteen kulutusta huomattavasti vaarattomamman vaihtoehdon sijasta ei ole löydettävissä rationaalista selitystä.

Hallituksen lakimuutoksille esittämistä perusteluista

1. Hallituksen näkemyksestä, että nikotiinipussien käytön kasvu lisäisi tupakka- ja nikotiinituotteiden kokonaiskäyttöä, nikotiiniriippuvuutta ja terveystahaittoja entisestään

Hallituksen lakiluonnoksessa pidetään itsestäänselvyytenä, että ”nikotiinipussien aseman vakiinnuttaminen Suomen markkinoilla väkisinkin lisää sen todennäköisyyttä, että tuotteista muodostuu lapsille ja nuorille uusi väylä nikotiiniriippuvuuteen ja sitä kautta muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön.”

Lisäksi todetaan, että ”Mitä enemmän nikotiinituotteita markkinoilla on, sitä todennäköisempiä ovat myös nikotiinista aiheutuvat terveystahaitat” ja että on mahdollista, ”että nikotiinipussien käytön lisääntyminen ei vähennäkään tupakointia tai sähkösavukkeiden käyttöä vaan erilaisten tupakka- ja nikotiinituotteiden kokonaiskäyttö lisääntyy. Tällaisesta on viitteitä muista Pohjoismaista, ja tällöin terveystahaitat kasvaisivat entisestään.”

Edellä esitetyt väittämät ovat monessa suhteessa kyseenalaisia. Ensinnäkin pääasiallinen suuntaus Pohjoismaissa on ollut jo pidemmän aikaa tupakoinnin väheneminen, ei siis lisääntyminen, vaihtoehtotuotteiden käytön kasvaessa. Kansainväliset tilastot ja tutkimukset ovat kumonnet toistuvasti spekulatiot vaihtoehtotuotteiden tupakointia lisäävästä vaikutuksesta (ns. ”porttihypoteesi”). [Ks. esim. 1, 2].

Hallituksen näkemyksen vastaisesti esimerkiksi sähkösavukkeiden markkinoilletulon arvioidaan yleisesti vähentävän tupakkasairastavuutta ja -kuolleisuutta sekä yhteiskunnan terveydenhuoltomenoja. Tämä käy ilmi mm. vastikään ilmestyneestä systemaattisesta kirjallisuuskatsauksesta sähkösavukkeiden väestötason vaikutuksia koskevista tutkimuksista, joista 29 tutkimuksessa 32:sta päädytään edellämainittuun lopputulokseen. [3].

Toiseksi edes nikotiinituotteiden kokonaiskäytön lisääntyminen ei mitenkään itsestäänselvästi johda terveystahittojen kasvamiseen entisestään, jos ylivoimaisesti vaarallisin nikotiinin käyttömuoto, tupakointi, vaihtoehtotuotteiden ansiosta samalla vähenee merkittävästi.

Kolmanneksi vaihtoehtojen lisääntyminen ei ole yleisesti ottaen johtanut nikotiinituotteiden kokonaiskulutuksen kasvuun, vaan nikotiinin kokonaiskäyttö on vähentynyt vaihtoehtotuotteita Suomea sallivammin sääntelevissä maissa pitkälti samaan tapaan kuin Suomessakin.

Esimerkiksi tupakoitsijoiden ja nuuskan käyttäjien yhteismäärä ei ole Suomessa laskenut sen nopeammin kuin Ruotsissa ja Norjassa, vaikka nuuskan myynti on ollut näissä maissa sallittua ja Suomessa kiellettyä. Suomessa savukkeiden ja nuuskan kokonaiskäyttäjämäärä laski vuosien

2004-2019/2020 välillä miehillä 9% ja naisilla 7%, Ruotsissa ja Norjassa miehillä 7-9% ja naisilla 10-12%. [4, * Liitetaulukko 3].

Kansanterveydellisesti merkittävin ero Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä on nikotiinituotteiden kulutuksen keskittyminen Suomessa ennen kaikkea poltettaviin savukkeisiin. Esimerkiksi Suomen miesväestöstä tupakoi vuonna 2019 päivittäin 16%, kun taas ruotsalais- ja norjalaismiehistä vuonna 2020 näin teki 7% ja 9%. [4, * Kuvio 1].

Tupakointi on Suomessa Ruotsia ja Norjaa yleisempää myös nuorten keskuudessa. Esimerkiksi 14-15-vuotiaista pojista tupakoi Suomessa päivittäin 6%, Norjassa 3% ja Ruotsissa 1%. Samaan aikaan myöskään savukkeiden ja nuuskan kokonaiskäyttö nuorten parissa ei ole Norjassa ja Ruotsissa sen yleisempää kuin Suomessakaan nuuskan myynnin sallittavuudesta huolimatta. [4, * Kuvio 3 ja 4].

Tupakoinnin ja vaihtoehtotuotteiden keskinäistä suhdetta tarkastelevissa tutkimuksissa onkin yleisesti päädytty siihen johtopäätökseen, että haitattomampien vaihtoehtojen jyrkkä sääntely ei näyttäisi niinkään vähentävän nikotiinituotteiden kulutusta kuin ohjaavan sitä kaikkein vaarallisimpaan vaihtoehtoon, perinteisiin savukkeisiin. [Ks. esim. 2, 5, 6, 7].

Tutkimukset ovat myös osoittaneet vaihtoehtotuotteiden edistävän tupakoinnin lopettamista, myös sellaisten tupakoitsijoiden keskuudessa, jotka eivät lähtökohtaisesti ole motivoituneita tupakoinnin lopettamiseen. [Ks. esim. 8, 9, 10, 11, 12].

Tupakoinnin väheneminen onkin tyypillisesti kiihtynyt haitattomampien vaihtoehtojen käytön kasvaessa. Tämä on ollut havaittavissa paitsi eri Pohjoismaissa, etupäässä nuuskan käytön kasvun rinnalla, myös esimerkiksi Japanissa kuumennettavien tupakkatuotteiden markkinoilletulon jälkeen ja Yhdysvalloissa, Isossa-Britanniassa, Kanadassa ja Uudessa-Seelannissa sähkösavukkeiden käytön kasvun yhteydessä.

Vastaavasti vaihtoehtotuotteiden jyrkän sääntelyn tupakointia ylläpitävään vaikutukseen viittaavat Suomen korkeat tupakoitsijamäärät paitsi edellämainitussa pohjoismaisessa vertailussa, myös verrattaessa tupakoitsijoiden määrää esimerkiksi Yhdysvaltoihin, Isoon-Britanniaan ja Uuteen-Seelantiin. Suomessa paitsi tupakoidaan näitä maita enemmän, myöskään tupakka- ja nikotiinituotteiden kokonaiskäyttö ei Suomessa ole niitä matalammalla tasolla, vaikka nuuskaan ja/ tai sähkösavukkeisiin kohdistetaan Suomessa huomattavasti tiukempaa sääntelyä. Isossa-Britanniassa ja Uudessa-Seelannissa tupakoitsijoita suoranaisesti kannustetaan vaihtamaan sähkösavukkeisiin. [13 (* Liitetaulukot 3 ja 4), 14 (Table), 15, 16, 17. Huom. vertailu koskee tupakka- tai nikotiinituotteiden nykyistä käyttöä ("current use") eli päivittäistä tai satunnaista käyttöä].

Sama ilmiö toistuu usein vielä korostetummin nuorten keskuudessa. Esimerkiksi Yhdysvalloissa yläaste- ja lukioikäisistä nuorista jotakin tupakka- tai nikotiinituotetta (sähkösavukkeet, nikotiinipussit yms. mukaanlukien) käyttää päivittäin tai satunnaisesti 10% nuorista, kun taas samanikäisistä suomalaisnuorista jo pelkästään jotakin tupakkatuotetta (nuuskaa tai savukkeita) käyttää päivittäin tai satunnaisesti 19%.

Mikä merkittävintä, yhdysvaltalaisnuorten tupakointi on käytännössä romahtanut sähkösavukkeiden käytön kasvun yhteydessä laskien noin 85% vuoden 2011 jälkeen. Tällä hetkellä yläaste- ja lukioikäisistä yhdysvaltalaisnuorista päivittäin tai satunnaisesti tupakoi 1,6%. Samanikäisistä suomalaisnuorista päivittäin tai satunnaisesti tupakoi tähän nähden kymmenkertainen määrä, 17%. [13 (Liitetaulukot 6 ja 7), 18 (Table 2)].

Kuten edellä esitetyistä luvuista on havaittavissa, pelkät poiminnat jonkin yksittäisen nikotiinituotteen käytöstä eri maissa voivat olla varsin harhaanjohtavia ilman vertailukohtaa tupakoinnin ja nikotiinituotteiden kokonaiskulutuksen kehitykseen kyseisissä maissa ja vastaaviin lukuihin Suomessa.

Esimerkiksi hallituksen esityksessä esiin nostettu tilastotieto 16–24-vuotiaiden norjalaisnaisten nuuskan käytön kasvusta 16 prosenttiin ei anna erityisen hyvää yleiskäsitystä tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön kehitymisestä nuorten norjalaisnaisten keskuudessa, koska samassa

yhteydessä ei tuoda esiin, että samanaikaisesti tupakointi kyseisessä väestöryhmässä on laskenut yhteen prosenttiin. [19].

Myöskään uusien vaihtoehtotuotteiden suosion nopeasta kasvusta välittömästi niiden markkinoilletulon jälkeen ei tulisi tehdä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Uutuustuotteiden käyttö on varsinkin nuorilla useimmiten kokeilevaa tai satunnaista jääden tyypillisesti ohimeneväksi trendi-ilmiöksi. Tämä on nähtävissä esimerkiksi nuorten sähkösavukkeiden käytön nopeasta noususta Yhdysvalloissa viime vuosikymmenen aikana ja vastaavasti jyrkästä laskusta tällä vuosikymmenellä käyttäjämäärän laskiessa vuoteen 2023 mennessä kutakuinkin kymmenen vuoden takaiselle tasolle.

Lakiluonnoksessa tuodaan esiin huolestuneisuutta myös siitä, että nikotiinipusseja ovat kokeilleet sellaisetkin nuoret, jotka eivät ole aiemmin kokeilleet tai käyttäneet muita tupakka- tai nikotiinituotteita. Tässä yhteydessä on syytä huomata, että sama pätee myös tupakointikokeiluihin, ja vielä vaihtoehtoisia nikotiinituotteita yleisemmin: suurin osa tupakointia kokeilevista nuorista ei ole käyttänyt entuudestaan mitään nikotiinituotetta, kun taas vaihtoehtoisten nikotiinituotteiden kokeilut ja käyttö keskittyvät tupakka- ja nikotiinituotteita jo entuudestaan käyttäneisiin.

Noin 60% suomalaista edelleenkin vähintäänkin kokeilee tupakointia, eikä määrässä ole tapahtunut muutosta tilastoinnin alkuun, eli vuoteen 1979, verrattuna. [13, Liitetaulukko 8]. Olisi luonnollisesti toivottavaa, että nuoret eivät käyttäisi mitään tupakka- tai nikotiinituotetta, mutta koska niitä ikävä kyllä edelleen kokeillaan ja käytetään yleisesti Suomessakin, ei ole mitään erityistä syytä toivoa, että myöskään ensimmäiset kokeilut tehtäisiin juuri kaikkein vaarallisimmalla vaihtoehdolla, poltettavilla savukkeilla.

2. Hallituksen esityksessä esiintyvistä epäjohtonmukaisuuksista

Hallitus esittää yhtenä nikotiinipussien käyttöön liittyvänä huolenaiheena sen mahdollisuuden, että ”Toisin kuin savukkeita, nikotiinipusseja pystyy käyttämään melko huomaamatta ja pitkiäkin aikoja kerrallaan. Niitä voi myös käyttää useampia yhtä aikaa. On siis mahdollista, että jos savukkeiden käyttöä korvaantuu nikotiinipusseilla, nikotiinialtistus ja sen kautta myös nikotiiniriippuvuus ja muut nikotiinista aiheutuvat terveyshaitat kasvavat nykyiseen verrattuna”.

Hallitus ei kuitenkaan esitä mitään syytä epäillä, miksi juuri nikotiinipussien käyttäjät haluaisivat nostaa nikotiinialtistustaan tupakointia korkeammalle tasolle. Mitä todennäköisimmin asia on juuri päinvastoin; esimerkiksi sähkösavukkeiden käyttäjäkuntaa koskevien tutkimusten perusteella käyttäjät pyrkivät tyypillisesti nimenomaisesti vähentämään, eivät nostamaan, käyttämäänsä nikotiinipitoisuutta. [Ks. esim. 20]. Mahdollisuus nikotiinipitoisuuden vähentämiseen onkin yksi sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien eduista poltettaviin savukkeisiin nähden, sillä perinteisillä savukkeilla nikotiinipitoisuuden asteittainen alentaminen ei ole edes mahdollista.

Tupakoinnin terveysriskit ovat kaikkiaan niin huomattavissa määrin nikotiinin käytön riskejä laaja-alaisemmat, että tupakoinnista haitattomampiin vaihtoehtoihin siirtymisen terveysvaikutuksia tulee aina tarkastella pelkästään nikotiinin vaikutuksia kokonaisvaltaisemmin.

Nikotiinipusseihin liittyvien uhkakuvioiden joukossa hallitus toteaa myös, että ”[...] Selvää näyttöä on esimerkiksi siitä, että nikotiini lisää kaikkien leikkausten komplikaatioiden riskiä ja pidentää toipumis- ja sairaalassaoloaikaa. Lisäksi nikotiini lisää mielenterveysongelmien riskiä nuorilla, millä voi olla pitkäaikaisia taloudellisia vaikutuksia.”

Myös nämä huolenaiheet ovat monessa suhteessa kyseenalaisia. Ensinnäkään ei ole olemassa ”selvää näyttöä”, että nikotiini lisäisi leikkauskomplikaatioiden riskiä ja pidentäisi toipumis- ja sairaalassaoloaikaa. Aiheesta tehdyt tutkimukset ovat koskeneet lähinnä tupakoitsijoita, jolloin myöskään tulokset eivät koske nikotiinin riskejä itsessään vaan huomattavasti kokonaisvaltaisempia tupakoinnin riskejä. Tutkimuksissa, joissa asiaa on tutkittu nimenomaan nikotiinia savuttomasti käyttävien potilaiden, kuten nuuskan tai nikotiinikorvaustuotteiden käyttäjien parissa, lisääntyneitä riskejä leikkauksen jälkeisiin komplikaatioihin ei ole havaittu. [Ks. esim. 21, 22, 23].

Ei myöskään ole tieteellistä näyttöä, joka osoittaisi nikotiinin käytön johtavan nuorten mielenterveysongelmien lisääntymiseen. Sen sijaan levottomien, stressaantuneiden, impulsiivisten ja masennuksesta tai muista mielenterveysongelmista kärsivien nuorten tiedetään käyttävän keskimääräistä enemmän alkoholia, huumeita ja nikotiinituotteita ja olevan kaiken kaikkiaan alttiimpia erilaiselle riskikäyttäytymiselle. Korrelaatio ei kuitenkaan tarkoita kausaliteettia: toisin sanoen nikotiinin käytön ja nuorten mielenterveysongelmien välillä havaittu yhteys ei osoita ongelmien johtuvan nikotiinin käytöstä, vaan ratkaisevat syyt voivat olla muualla tai syy-seuraus -suhde saattaa olla päinvastainen.

Tutkimusten mukaan jälkimmäinen vaihtoehto on myös todennäköisin, sillä nikotiinituotteita käytetään yleisesti rentoutumiseen ja stressin lievittämiseen sekä mielenterveyspotilaiden keskuudessa että väestössä laajemminkin. Väite, että nikotiini aiheuttaisi mielenterveysongelmia on ristiriitainen jo siksi, että nikotiinin on havaittu lievittävän erilaisista mielenterveyden ongelmista kärsivien oireita sekä parantavan keskittymiskykyä ja muuta kognitiivista toimintaa. Tämä on todettu muun muassa 41 aihetta koskevaa tutkimusta kattavassa meta-analyysissä. [24; ks. myös esim. 25, 26, 27].

Muun muassa britannialainen tupakanvastainen järjestö ASH (Action for Smoking and Health) onkin vastikään todennut käsityksen, että nikotiini vahingoittaisi aivojen kehittymistä nuorilla, edustavan yhtä nikotiinia koskevista myyteistä eli yleisistä harhakäsityksistä. [28].

Hallituksen esityksessä huolenaiheena mainitaan myös se, että ”osassa tuotteista on havaittu huomattavan korkeita nikotiinipitoisuuksia sekä tupakkaspesifejä nitrosamiineja”.

Ensinmainittu ongelma on nykyisessä sääntelymallissa jo käytännössä ratkaistu säätämällä nikotiinipussien nikotiinipitoisuudelle yläraja (20 mg/g). Tupakkaspesifejä nitrosamiineja nikotiinipusseissa puolestaan esiintyy tyypillisesti hyvin vähäisissä määrin, varsinkin perinteisiin savukkeisiin verrattuna. Esimerkiksi saksalaisen viranomastahon (German Federal Institute for Risk Assessment) toteuttamassa, 44 nikotiinipussia käsittävässä tutkimuksessa korkeimmatkin nikotiinipusseissa havaitut nitrosamiinimäärät olivat noin 100-150-kertaisesti savukkeissa esiintyviä määriä pienemmät. Suuressa osassa testattuja tuotteita nitrosamiineja ei esiintynyt lainkaan. [29].

Lisäksi on syytä huomata, että myös esimerkiksi Käypä hoito -suositellut nikotiinikorvaustuotteet altistavat käyttäjänsä pienille määrille tupakkaspesifejä nitrosamiineja.

Hallitus viittaa esityksessään myös Suomen perustuslain 19 §:n 3 momenttiin, missä säädetään julkisen vallan velvollisuudeksi edistää väestön terveyttä. Hallitus näkee nyt ehdotettujen lakimuutosten tekevän nikotiinipusseista nykyistä vähemmän houkuttelevia, millä arvioidaan olevan myönteinen vaikutus ihmisten terveyden kannalta.

Edellämainitussa arvioinnissa on kuitenkin jätetty huomioimatta vaihtoehtoisten nikotiinituotteiden potentiaaliset kansanterveyshyödyt tupakointia korvaavina tuotteina. Tupakoinnille vaihtoehtoisiin tuotteisiin kohdistuvat jyrkät sääntelytoimenpiteet eivät edistä, vaan päinvastoin, vahingoittavat ihmisten terveyttä, jos ne ylläpitävät tupakointia huomattavasti haitattomampiin vaihtoehtoihin siirtymisen sijasta.

Tämä vaikuttaa myös todennäköisimmältä nikotiinipussien sääntelytiukennusten seuraukselta ottaen huomioon, että vaihtoehtotuotteita jyrkästi sääntelevässä Suomessa poltettavat savukkeet ovat säilyttäneet asemansa ylivoimaisesti suosituimpana nikotiinituotteena siinä missä monissa vaihtoehtoisiin nikotiinituotteisiin sallivammin suhtautuvissa maissa tupakointi on jo pitkälti syrjäytymässä haitattomammilla vaihtoehdoilla.

Lopuksi pyytäisimme huomioimaan, että Vapers Finland ry on tupakoinnin haittojen vähentämiseen pyrkivä riippumaton kansalaisjärjestö. Yhdistys toimii vapaaehtoisvoimin, eikä sillä ole sidonnaisuuksia mihinkään teollisuudenalaan.

Viitteet:

1. Levy, D., ym.: Examining the relationship of vaping to smoking initiation among US youth and young adults: a reality check. Tobacco Control. 2019.
2. Ramström, L. ym.: Patterns of Smoking and Snus Use in Sweden: Implications for Public Health. Int. J. Environ. Res. Public Health. 2016.
3. Vu G., ym.: Predicting the long-term effects of electronic cigarette use on population health: a systematic review of modelling studies. Tobacco Control. June 2023.
4. Ollila, H. ym.: Nuuska Suomessa ja Pohjoismaissa. Terveystien ja hyvinvoinnin laitos, Tutkimuksesta tiiviisti 11/2021.
5. Abouk, R. ym.: Intended and unintended effects of e-cigarette taxes on youth tobacco use. Journal of Health Economics. 2023.
6. Friedman, A. ym.: E-cigarette Flavor Restrictions' Effects on Tobacco Product Sales. SSRN. 2023.
7. Pesko, M. ym.: The effects of traditional cigarette and e-cigarette tax rates on adult tobacco product use. J Risk Uncertain. 2020.
8. Lindson, N. ym.: Pharmacological and electronic cigarette interventions for smoking cessation in adults: component network meta-analyses. Cochrane Library. 2023.
9. Caponnetto, P. ym.: Comparing the Effectiveness, Tolerability, and Acceptability of Heated Tobacco Products and Refillable Electronic Cigarettes for Cigarette Substitution (CEASEFIRE): Randomized Controlled Trial. JMIR Public Health and Surveillance. 2023.
10. Carpenter, M. ym.: Effect of unguided e-cigarette provision on uptake, use, and smoking cessation among adults who smoke in the USA: a naturalistic, randomised, controlled clinical trial. Lancet/eClinicalMedicine. 2023.
11. Johnson, L. ym.: E-cigarette Usage Is Associated With Increased Past-12-Month Quit Attempts and Successful Smoking Cessation in Two US Population-Based Surveys. Nicotine Tob Res. 2019.
12. Kasza, K. ym.: Association of e-Cigarette Use With Discontinuation of Cigarette Smoking Among Adult Smokers Who Were Initially Never Planning to Quit. JAMA Netw Open. 2021.
13. Koskinen, Hanna — Virtanen, Sirpa: Tupakkatilasto 2021. Terveystien ja hyvinvoinnin laitos, Tilastoraportti 40/2022.
14. Cornelius, M. ym.: Tobacco Product Use Among Adults — United States, 2021. Morbidity and Mortality Weekly Report (MMWR). Centers for Disease Control and Prevention. 2023.
15. Use of e-cigarettes (vapes) among adults in Great Britain. Action on Smoking and Health. 2023.
16. Adult smoking habits in the UK: 2022. Office for National Statistics. 2023.
17. Edwards, R. ym.: Key findings on smoking and e-cigarette use prevalence and trends in the 2020/21 NZ Health Survey. Public Health Communication Centre. 2021.
18. Birdsey, J. ym.: Tobacco Product Use Among Middle and High School Students — National Youth Tobacco Survey, 2023. Morbidity and Mortality Weekly Report (MMWR). Centers for Disease Control and Prevention. 2023.
19. Smoking plunges to 1% among young women in Norway. New Nicotine Alliance. Media release 5.2.2018.
20. Etter, Jean-François: An 8-year longitudinal study of long-term, continuous users of electronic cigarettes. Addictive Behaviors. 2023.
21. Lindström, David: The Impact of Tobacco Use on Postoperative Complications. Karolinska Institutet. 2008.
22. Stefan, M. ym.: The Association of Nicotine Replacement Therapy With Outcomes Among Smokers Hospitalized for a Major Surgical Procedure. Chest. 2020.
23. W-Dahl, A. — Toksvig-Larsen, S.: No delayed bone healing in Swedish male oral snufflers operated on by the hemicallotaxis technique: a cohort study of 175 patients. Acta Orthop. 2007.
24. Heishman, S. ym.: Meta-analysis of the acute effects of nicotine and smoking on human performance. Psychopharmacology (Berl.). 2010.
25. Donaldson, C. ym.: Nicotine vaping for relaxation and coping: Race/ethnicity differences and social connectedness mechanisms. Addict Behav. 2022.
26. Dondé, C. ym.: The effects of acute nicotine administration on cognitive and early sensory processes in schizophrenia: a systematic review. Neuroscience & Biobehavioral Reviews. 2020.
27. Sutherland, B. ym.: Electronic Cigarette Use Intentions Mediate the Association between Low Self-Control and Future Use by Internalizing Symptoms. Subst Use Misuse. 2022.

28. Addressing common myths about vaping – Putting the evidence in context. Action on Smoking and Health. 2022.

29. German Federal Institute for Risk Assessment: Health risk assessment of nicotine pouches. 2022.

Päivi Arffman, FT, päätoimittaja / Vapers Finland ry